

Projekt Spoznajmo biodiverzitetu v naseljih

Nova naravoslovna pot kot učilnica biotske raznovrstnosti na prostem

Mojca Logar, mag. Špela Eržen in Uroš Brankovič

Od letošnje jeseni se lahko prebivalci Občine Naklo in vsi drugi ljubitelji narave sprehodijo po novi naravoslovni učni poti **Čudovita narava na našem pragu**. Ta poteka od OŠ Naklo mimo gozdnatih obronkov Udin boršta pod Štucljem vse do severnega dela nastajajočega športnega parka. Izvedba poti

je del projekta **Spoznajmo biodiverzitetu v naseljih**. Z njim želi Občina Naklo, skupaj z občinama Bled in Bohinj, BSC Kranj in Centrom za trajnostni razvoj podeželja na inovativen način predstaviti bogastvo in pomen biotske raznovrstnosti v naseljih kot je Naklo.

IN ZAKAJ JE SPREHOD PO TEJ POTI ZANIMIV, POUČEN IN KAR NUJEN ZA VSAKEGA OBISKOVALCA?

V javnosti veliko slišimo o biotski raznovrstnosti in potrebi po njeni ohranitvi. A marsikdo si ne predstavlja prav dobro, kaj ta izraz sploh pomeni in kako zelo pomembna je ohranjena biotska raznolikost za naše vsakdanje življenje.

Biotska raznovrstnost zajema vso raznolikost živalskih in rastlinskih vrst na Zemlji, od belega kita (s težo 180 ton) in velikanskih dreves do drobne rožice in skoraj nevidnega enoceličarja. Prav tako vključuje raznolikost življenjskih okolij (gozd, travnik, mokrišče, naselja ...), ki jih te rastline, živali in tudi človek potrebujejo za svoj dom, pa tudi raznolikost genov, ki jih v različnih kombinacijah vsebujejo ta živa bitja. V biotsko raznovrstnost spadajo tudi raznolikosti znotraj vsake posamezne vrste. To je med drugim zelo **pomembno za zmožnost vrste, da preživi ob določeni nevarnosti**. V takem primeru bodo tisti osebk, ki so bolj odporni na npr. bolezen, to vrsto ohranjali dokler se ne razvije odpornost ali moč bolezni izveni.

V času, ko se soočamo s hudo epidemijo, je pomembno vedeti, da celo v sodobni medicini sestavine za vsaj 25 odstotkov zdravil prihajajo iz naravnih rastlin. In ker danes še ne poznamo vseh bolezni prihodnosti, tudi ne vemo, ali nima morda katera od številnih »nekoristnih« rastlin v sebi nekaj, kar nam bo v prihodnje pomagalo izdelati zdravilo zanjo.

Tematska pot **zato na vsebinskih tablah predstavlja veliko biotsko raznovrstnost na območju občine Naklo**, kar je že stoletja zelo pomembno z vidika kmetovanja, obrti, dobrega stanja pitne vode, zdravega okolja za ljudi Čebele v prid pridelavo naše hrane oprashaujejo rastline na poljih, sadovnjakih, vrtovih ..., konglomeratna podlaga Udin boršta pa je dajala več kot 300 let kruh izdelovalcem mlinskih kamnov s Police. Ohranjeni gozdovi v Udin borštu so dajali v preteklosti kurjavo, že tisočletja pa sproščajo kisik za naše dihanje in so dom raznovrstni divjadi. Ta raznolikost narave nudi ob vsakem trenutku pravo pašo za naše oči in ušesa ter sprostitev za telo in dušo.

Informativne table ob poti nam pravi pomen in lepoto ohranitve te narave razkrijejo, ko vsebine z njih povežemo. Tak primer je povezanost raznolikosti čebel z ohranjeno raznolikostjo rastlinskih vrst in na koncu s preživetjem človeka. Biotska raznovrstnost v tem primeru pomeni, da obstaja veliko število različnih dreves, grmovij in rož, iz katerih lahko različne vrste

čebel nabirajo hrano v različnih obdobjih leta. Vedeti moramo namreč, da poleg kranjske sivke obstaja na svetu še tisoče drugih vrst čebel. Poleg domačih so za opraševanje izredno pomembni tudi čmrlji in divje čebele. Opraševalci tako poskrbijo za več kot tretjino na svetu pridelane hrane. A te medonosne rastline morajo biti tudi zdrave, saj na primer pretirano škropljenje kmetijskih rastlin lahko ugonobi čebele, čmrlje, metulje ...

Učna pot sporoča in nas opozarja, da biotsko raznovrstnost danes močno ogrožajo naši nepremišljeni posegi kot so intenzivno kmetovanje, vnos invazivnih rastlin in živali, pretirana gradnja prometnic, odpadki itd.

Zelo pomembno je, da je bila pot zasnovana in izvedena tako, da je dostopna za gibalno ovirane osebe (npr. vsem na invalidskih vozičkih, staršem z otroškimi vozički). V kratkem bo z deli teksta v brajici nadgrajena še za ogled slepim in slabovidnim. **Pot je namreč »živa« in se bo tudi v prihodnje dopolnjevala in nadgrajevala**, ob tem pa se bo odpravilo manjše vsebinske pomanjkljivosti.

Predvsem pa bo pot kraj srečevanj in živih dogodkov na temo biotske raznovrstnosti. Konec septembra so bile njene tematike že predstavljene na treh delavnicah ob sami poti, ki se jih je udeležilo preko 60 udeležencev, predvsem mladih. Z vsemi temi nameni so vsebine tematskih tabel pripravili avtorji iz Osnovne šole Naklo, Biotehniškega centra Naklo in Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj.

Za izvedbo poti v okviru LAS Gorenjska košarica je Občina Naklo v večini pridobila sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (85 odstotkov), preostanek pa je bil prispevek občine. ●

